

mon
tes
sori

nederlandse
montessori
vereniging

Montessoribekwaamheden voor begeleiders van het jonge kind van 0-4 jaar

Van startbekwaam naar basisbekwaam

Nederlandse Montessori Vereniging
2019

NMV Document
December 2019

Colofon

Copyright December 2019 Nederlandse Montessori Vereniging

www.montessorikwaliteit.com | www.montessori.nl

Auteur: : Nederlandse Montessori Vereniging – MOC i.s.m. netwerk 18+

Vormgeving: Felicity van Oort - www.luxproductions.nl ©

Fotografie: Felicity van Oort

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever - Nederlandse Montessori Vereniging ©

Montessoribekwaamheden voor begeleiders van het jonge kind van 0-4 jaar

Van startbekwaam naar basisbekwaam

**Nederlandse Montessori Vereniging
2019**

Startbekwaam

De startende begeleider voor het jonge kind van 0-4 jaar is in het bezit van een mbo of hbo-diploma en heeft nog geen of geringe ervaring als montessoribegleider in zijn/haar carrière als startende pedagogisch medewerker in een montessoripeutergroep of montessorikinderdagverblijf of heeft wel enige jaren werkervaring in een montessorisetting.

Basisbekwaam

De basisbekwame begeleider heeft de eenjarige NMV opleiding voor begeleiding van het jonge kind van 0-4 jaar gevolgd. De begeleider heeft de kennis en de vaardigheden eigen gemaakt en getoond middels een eindgesprek op basis van het portfolio. De basisbekwaamheden zijn ingedeeld in pedagogisch en didactische bekwaamheden van startbekwaam naar basisbekwaam.

A. Pedagogisch bekwaam

Een montessoribegleiter die pedagogisch bekwaam is, weet dat opvoeding en ontwikkeling met elkaar zijn verbonden, waarbij kosmische opvoeding het fundament vormt.

Hij/zij heeft vertrouwen in de potentiële mogelijkheden van het kind om zodoende 'zelfopvoeding' een kans te geven.

Hij/zij zorgt voor een voorbereide omgeving waarbinnen vrije keuze voorwaardelijk is voor verdere ontwikkeling. De montessoribegleiter is onderdeel van deze voorbereide omgeving en neemt hierin verschillende rollen aan.

Hij/zij kan werken in een heterogene groep, onderschrijft de waarde ervan en is in staat kinderen te benaderen vanuit verschillende opvoedingsstijlen.

Hij/zij zorgt voor een sfeer waarin kinderen zich veilig voelen en waar overzicht en orde heerst.

Hij/zij heeft persoonlijk contact en houdt rekening met de uniciteit van het kind en gaat uit van verschillen. Dit vraagt van begeleiders empathie, belangstelling voor het kind en verwondering over het unieke van elk individu. Hij/zij onderschrijft daarmee de individualiteit van het kind.

A. Pedagogisch bekwaam / Kennis

de begeleider heeft kennis van:	Startbekwaam	Basisbekwaam
de montessoritheorie ingedeeld in antropologie, pedagogiek en didactiek gebaseerd op de kosmische visie van Maria Montessori op mens en wereld		
verschillende vormen van vrijheden, zoals vrijheid van beweging en keuze, vrijheid van tempo		
en verantwoordt het eigen handelen met behulp van de theoretische concepten en observatie		
de samenhang tussen toenemende zelfstandigheid en afnemende afhankelijkheid		
de ontwikkelingsfases binnen de perioden van groei in het algemeen, het accent ligt op de eerste periode (0-6 jaar)		
de gevoelige perioden binnen de ontwikkelingsfase in de eerste periode (0-6)		
de fases van identiteitsontwikkeling van kinderen in de eerste periode van groei (0-6)		

A. Pedagogisch bekwaam / Vaardigheden

de begeleider kan:	Startbekwaam	Basisbekwaam
kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar begeleiden in een heterogene groep (baby-dreumes-peuter)		
het kind stimuleren om aandacht te bevorderen		
de vrijheden aanpassen aan het ontwikkelingsmoment van het kind (0-4 jaar) - heeft respect voor het tempo waarin het kind handelt - creëert keuzemogelijkheden - houdt rekening met de eigen inbreng		
bij zichzelf een attitude en besef van medeverantwoordelijkheid en een gevoel van bewondering en verwondering ontwikkelen, op basis van kosmisch bewustzijn		
de kinderen een eigen inbreng en verantwoordelijkheid geven, aangepast aan de leeftijd 0-4 jr.		
het gewenste gedrag voorleven qua wellevendheid en taalgebruik		
met aandacht de ontwikkeling (0 – 4 jr.) volgen en kan afwachten		
de meerwaarde van heterogeniteit verwoorden aan derden		
individuele kinderen in een heterogene groep begeleiden		
voorwaarden creëren die de afhankelijkheid doen afnemen en de zelfstandigheid doen groeien		
vanuit observatie besluiten nemen en deze onderbouwen en verantwoorden		
het kind de ruimte bieden zelf ontdekkingen te doen		
het kind de ruimte bieden zijn ervaringen te laten zien		
het kind helpen de stap te laten zetten van zelfstandigheid naar verantwoordelijkheid door te handelen		
een krachtige voorbereide omgeving creëren waarin er ruimte is voor de onderzoekende houding van het kind om zelf te ontdekken en te experimenteren		

B. Didactisch bekwaam

Een montessoribegeleider die didactisch bekwaam is, richt een uitnodigende voorbereide omgeving in, waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat.

De montessoribegeleider maakt optimaal gebruik van de verschillende montessoriaanse lessen, passend bij de perioden van groei.

Hij/zij kan de manier van begeleiden verantwoorden.

Hij/zij heeft zicht op de ontwikkeling waar onder de gevoelige perioden van kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar en gebruikt deze kennis bij de begeleiding van de kinderen op basis van observatie.

Vanuit de montessorivisie stimuleert de begeleider op basis van zijn/haar kennis de onderzoekende houding en zelfstandigheid van het kind, waarbij aandacht is voor eigenaarschap van het leerproces van het kind.

B. Didactisch bekwaam / Kennis

de begeleider heeft kennis van:	Startbekwaam	Basisbekwaam
de essentie en specifieke eigenschappen van het montessorimateriaal voor de leeftijd van 0-4 jr		
de didactische werkvormen om zelfstandigheid te bevorderen		
het imitatiegedrag van het kind en weet dat het kind door positief gedrag te imiteren zelfstandigheid verwerft		
verschillende observatiemodellen om een kind en een groep te observeren		
verschillende kindvolgsystemen en kan deze op montessoriaanse wijze gebruiken en verantwoorden		
de verschillende montessoriwerkvormen en de achtergrond daarvan		
de verschillende rollen als begeleider en zijn acties zoals het hebben van overzicht, kunnen observeren, begeleiden, sturen, reflecteren en zo nodig evalueren, feedback geven en registreren		
de relevantie van het dagritme en routines voor jonge kinderen		
de ontwikkelingsfase 0-3 jaar en hun invloed op de didactiek		

B. Didactisch bekwaam / Vaardigheden

de begeleider kan:	Startbekwaam	Basisbekwaam
de montessorivisie voorleven en kan anticiperen op de ontwikkeling van kinderen tot ontdekker (0-4 jr)		
adequaaf organiseren en een montessoriaanse sfeer realiseren in de groep		
voorwaarden creëren die de afhankelijkheid doen afnemen en de zelfredzaamheid doen groeien		
de groepsruimte inrichten als een montessoriaanse voorbereide omgeving		
het buitenterrein inrichten als een montessoriaanse omgeving		
gebruik maken van het montessorimateriaal en andere materialen om de ontwikkeling van het kind te ondersteunen en te activeren		
de aandacht van het kind vasthouden zowel verbaal als nonverbaal		
kan ontwikkelingsstappen herkennen en zo nodig hulp bieden bij geconstateerde ontwikkelingsbehoeften		
de verschillende montessoriaanse werkvormen aanbieden en uitvoeren passend bij de periode van groei		
ruimte bieden aan vrijheden die passen bij de behoefte van het jonge kind zoals vrijheden van beweging, keuze, tempo en cyclus		
op grond van observaties de juiste keuzes maken voor verdere begeleiding		
op basis van observaties tijdens activiteiten nieuwe doelen stellen		
de verworven ontwikkelingen benoemen en registreren		
passende en betrouwbare materialen maken of samenstellen ten behoeve van de ontwikkeling van het kind		
op systematische wijze zelf-(hulp)materiaal die voor de ontwikkeling van belang zijn selecteren, bedenken en vormgeven		
de verschillende begeleidersrollen en de acties die daaruit volgen verantwoord toepassen, zoals het hebben van overzicht, observeren, begeleiden, sturen, reflecteren en zo nodig evalueren, feedback geven en registreren		
goede vragen stellen aan een kind die leiden tot verdere ontwikkeling		
positieve feedback geven aan een kind		

